

az embernek feltétlenül szüksége van arra, hogy szembe tudjon nézni saját magával. Vagy bízzuk inkább az igazságszolgáltatásra? Igen, majd az igazságszolgáltatás... Hiszen tulajdonképpen nem történt semmi. Egyikünk sem károsodott — nyugtatgatta magát.

De amikor az utolsó pofonra gondolt, hirtelen újra az arcába tolult a vér.

Leszja Ukrajinka*

Hét húr

DO

Himnusz. Grave

DOng, pendül a húr: a szavát, te szegény, tehetetlen,
Ukrajna, anyám, neked adtam.

Első s a tied, muzsikál komoly, ünnepi csendben,
Szívemben elárad a dallam.

A messzi világ terein repül át az ének
És véle a tünde reménység.

Kérdezni, kutatni kívánja, akárhová téved,
A tiszta öröm születését.

És árva dalom ha találkozik a levegőben
Már dal-madarak csapatával,
Akkor csacsogó seregük sebesen tovaröppen,
Fájó utakon tovaszárnyal.

Kék tengereken repülünk, a hegyek tovatűnnek,
Túl rajtuk elérjük a tisztább

Tájat s odafent, a magasban a tiszta örömnek
Talán meg is oldhatjuk a titkát.

S a tiszta öröm, mely után szívem annyira vágyott,
Házunknak is új ragyogást ad,

Ukrajna, tenéked, egyetlen, imádva imádott
Örömtelen édesanyámnak.

* Száz éve született Leszja Ukrajinka, az ukrán irodalom kiemelkedő egyénisége.

Lírai költeményei mellett nevezetesek verses drámái is.

RE

Dal. Brioso

RÉmítón zúg őszi szélvész —
Én a széltől mégse félek,
Bár köröttem dúl baj és vész,
Könnyű sorsot mégse kérek.

Hej te vészes, sűrű felleg,
Bűvigével énekellek.
Bübajosság ritka fegyver,
Versem ezzel vértézem fel.

És a zápor könnyű cseppjét
Apró gyöngyszemekké dallom,
Villámok legfényesebbjét
Mebénulni látom, hallom,

Én meg rábízván a gyorsan
Elfutó habokra sorsom,
Mint a felhőt szétzilálom,
Bús mezőn szabad dal szálljon.

Rémítón zúg őszi szélvész —
Én a széltől mégse félek,
Bár köröttem dúl baj és vész
Könnyű sorsot mégse kérek.

MI

Böjcsődal. Arpeggio

Mily halkan, kedvesen
Sétál a nesztelen
Szép holdsugár.
Almodjál csendesen
Későre jár.

Almod még nem szabad,
Mert a fájdalokat
Nem ismered,
Szívedben még harag
Nem gerjedett.

Édesen alhatol
Még amíg nem hatol
Hozzád a jaj.
Hajh, hamar rád omol
Bánat és baj.

Ily jóslat esztelen,
Hisz ma még rejtelem,
Hogy mi vár rád.
Sorsod nem sejthetem,
Hogy mit is ád.

Hej, nehéz percekkel,
Sok órás terhekkkel
Lcs rád a vész.
Csitt, most pihenned kell —
Sírsz aki élsz.

Gyáva, ki meghódol,
Sorsának hajbókol.

Eljön a perc:
Sorsoddal még jókor
Birokra kelsz.

Mily halkan, kedvesen
Sétál a nesztelen
Szép holdsugár.
Almodjál csendesen,
Későre jár.

FA

Szonett

FAntáziánk! Varázsló őselem!
Világot alkottál a puszta ürbe,
Hideg csillagfényekbe vágyat küldve.
Életre ébred az élettelen,

Hullám dühöng s te célt vezetsz a zűrbe.
Én bánatomban képed kergetem.
Óh bűvös képzelet, mondd meg nekem,
Hogy adjak írt a vérzőknek sebükre?

Hogy építsek a volt világból jobbat?
Hogy adjak érzést részvétlen konoknak?
Hogy ébresszek fel észet, mely szendereg?

Hogy hozzak vissza elszórt perceket?
Hogy adjak célt az elkeseredettnek?
Mondd, képzelet, hogy éljen az, ki senyvéd?

SOL

Rondeau

SZŐL tavasszal édes csalogány,
Hangja szárnyal erdőn, zöld virányon,
Hangja, óh jaj, nem az én világom,
És a zsenge rét ölen ahány
Rügy fakad, nem lesz az én virágom —
Szép tavasz szépségét meg se látom;
Tarka csokrain s édes dalán
Mint csodás mesén merengek — álom
Csupán! . . .

Óh szabad dal, harsány és vidám —
Itt a tájon hasztalan kívánom —
Át nem törhet bánatom falán!
Én édes hazám, hát itt e tájon
Hogy szabad dal csendül, álmodám
Csupán?

LA

Notturmo

LAngyos tavasz-éj, tele csillag-opállal!
Fényed hova lesz, hova röppen?
Ezüstösen áradozó csalogánydal!
Egyszerre felolvad a csöndben.

Ne tűnj tova még, ne! ki sem merítettük
Az éj valamennyi varázsát,
S még hallani véljük, akárcsak előttük,
A szüzi tavasz susogását.

Még szinte ma is libeg itt, idelátszik
Az új tavasz álma, a kékség,
S a szív csodaszép rügyeként kivirágzik
A drága virág: a reménység.

Fantázia szárnya repíti a vágyat
Az éjszaka titkos ölébe,
Csillogva cikázik — ah, ott sose bágyad
Az új kikelet szemefénye.

A csillagözönnel a szende virágok
Bűvös susogásba merülnek,
Zizegve mesélnek a zöldrügyes ágak
És himnusza zendül az üdvnek.

Elmondja a csillag a gallynak, a rügynek
Meghitt szavú, halk susogással:
Tavasszal a föld hogyan éled, újul meg,
Mint ifjú hatalmú varázzsál.
Mélyen hiszek én is e bűvös erőnek,
Mert érzem a testemen által,
S óh hirnöke, képzeletem te, köszöntlek
Égész szívem áhíthatával.

SI

Settima

SZÍv húrjai! — egyik a másik után.
Hadd szóljon a húron a dallam,
Hadd szóljon a lelkem a dalban,
S hadd hallja szavát honom: édesanyám!
Tán rálel e hang a kobozra,
Mely érc-szavúan viszonzza
Halk húrjaim énekeit, muzsikám.
És zeng a koboz szava — tán szabadabban,
Mint most ez az egyszerű húr.
S ha éneke felszabadul,
Azt majd figyelik sokan és komolyabban,
Mert érc-szava messzire hat,
De mégse leend igazabb,
Mint halkszavú húrjaimon ma e dallam.
1890.

Szélesend

Forró nyári déli órán
Üldögélek az ablakban;
Tiszta égbolt, tiszta tenger,
Tiszta pára tiszta napban.

Óh tudom, e csillogó nap
Az aranyba kéklő tájon,
Óh tudom, sosem hallotta,
Hogy baj is van a világon.

Csönd a vízen . . . alig-alig
Libben itt-ott könnyű fodra,
Széltől most nem ringatózik
Bárkákön fehér vitorla.

Csöndben csobban most a parthoz
Gyöngyöző víz kis hulláma,
Egy ladikban ül valaki,
Aranyösvény fut utána.

Kis ladikban ül valaki,
Evezőjét halkán húzza,
Vízbemártott evezőjét
Aranyeső koszorúzza.

Oh hogy én most hogy szeretnék
Egy kis csónakban lebegve
Aranyösvényen hajózni
Messzi-messzi napkeletre.

Elhajóznék napkeletre
S napkeletről napnyugatra,
Mind amerre csak az ösvényt
A vízen a Nap mutatja.

Nem félnék a zátonyoktól,
Nem gondolnék a szelekre —
Az örök fény országában
Nem is jutnának eszembe.

1890.

Epilógus

Aki nem élt fürgetegben,
nem tudja, mit ér az erő,
nem tudja, hogy az embernek
küzdelem és munka a fő.

Aki nem élt fürgetegben,
nem érti, hogy mily szenvedés
a gyöngeség, mily kegyetlen
kín a kényszerű tespedés.

Ó hogy irigyeltem őket,
kik nem lelték meg nyugalmuk,
mígnem egy percig erőt vett
rajtuk szörnyű fáradalmuk.

Éjjel-nappal vártán állnak,
hátuk görnyed, nyugtuk ritka.
Éjjel-nappal . . . Fáradságuk
hátuk-karjuk megbénítja.

S bár ilyenkor ők úgy érzik,
hogy ez a kín végtelenje . . .
Óh küzdők, ha tudnátok ti,
hogy mit szenved az, ki gyenge!

Mit jelent némán feküdni,
míg szeszélyes sors hány és vet,
és kiszolgáltatva lenni
mások kényének-kedvének!

S az ilyenek mit tehetnek?
Gondolkodnak, eszmélkednek . . .
Küzdők, néhány gondolat csak —
mást nem adhatok tincetek.

1911.

(Radó György fordításai)